

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/17/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8516200340
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8516200340.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Jozefa Škraba v sporovej veci žalobkyne: L.. H. J., L.., X. P. P. I. XXX, zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, Ul. Sovietskych hrdinov 163/66, proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom v Košiciach Garbiarska 2, IČO: 31 690 904, o zaplatenie 1.099,50 eur s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa, č. k. 2C/20/2016-132 z 20.4.2017 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené a vo výroku o trovách konania.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudok súd prvej inštancie zastavil konanie v časti týkajúcej sa výnosov k 30.4.2014 v sume 1,- eur. Zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni 1.099,50 eur s 5,05 % úrokom z omeškania od 28.11.2014 do zaplatenia, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %, o konkrétnej výške, ktorý bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Vychádzal zo zistenia, že konanie treba zastaviť v časti výnosov k 30.4.2014, pretože v tejto časti (pokiaľ ide o sumu 1,- eur) vzala žalobkyňa žalobu späť a žalovaný so späťvzatím žaloby súhlasil. Preto súd prvej inštancie postupoval podľa § 145 ods. 2 CSP a konanie zastavil.

3. Pokiaľ ide o vec samú konšatoval, že žalobkyňa so žalovaným uzavreli 29.4.1999 poistnú zmluvu pod č. D.-W. XXXXXXXXXXXX so začiatkom poistenia 30.4.1999, koncom poistenia 30.4.2014, dobou platenia poistného 10 rokov, poistnou dobou 15 rokov, poistnou sumou pre prípad smrti 50.000,- Sk a poistnou sumou pre prípad dožitia 75.437,- Sk. Znenie zmluvy je vopred predtlačené, dopisovali sa len údaje o žalobkyni a náležitosti zmluvy - začiatok poistenia, koniec poistenia, spôsob platenia, poistná doba, právo na plnenie oprávnenej osoby (len tieto časti zmluvy možno považovať za individuálne dojednané). Zmluva obsahuje vyhlásenie osoby, ktorá zmluvu podpisuje, že sa oboznámila so všeobecnými poistnými podmienkami (VPP), ktoré boli vopred dané, predtlačené dodávateľom, poisťovňou, do ich obsahu nemohla žalobkyňa zasahovať a ovplyvniť ich obsah. Uvedené platí aj o VPP účinných od 21.5.2007.

4. Zo všeobecných poistných podmienok pre životné poistenie účinných od 1.6.1995, čl. 15 bod 1 vyplýva povinnosť poisťovne vyplatiť poistnú sumu v prípade, ak sa poistený dožije dňa dojednaného v zmluve pre prípad dožitia, čl. 16 bod 1 povinnosť poisťovne vyplatiť dojednanú sumu v prípade, ak poistený zomrie v dobe trvania poistenia alebo ak sa poistením dožije dňa dojednaného v zmluve pre prípad

smrti, alebo dožitia. Redukcia poistenej sumy, poistnej doby (v prípade neuhradenia ďalšieho poistného v plnej výške v lehote stanovenej Občianskym zákonníkom) vyplýva z čl. 9 ods. 2 VPP, ktorý upravuje následky podľa trvania platenia poistného - redukcii poistnej sumy a doby bez povinnosti platiť ďalšie poistné alebo zánik poistenia bez náhrad.

5. Zo všeobecných poistných podmienok z 21.5.2007, z časti XVI. vyplýva Sadzobník administratívnych poplatkov a druhov životného poistenia, postup pri uzavretí zmluvy, začiatok a koniec poistenia, zánik poistenia, rozsah poistenia, platenie poistného, podmienky odkúpenia poistenia, poistná udalosť, podmienky jednotlivých druhov poistenia, redukcia poistenia (napr. ako dôsledok nezaplatenia poistného), obnova parametrov na základe žiadosti poistníka, rozhodcovské konania, sadzobník poplatkov a konštatovanie, že tieto VPP sú súčasťou zmluvy ako jej neoddeliteľná súčasť. Tieto všeobecné poistné podmienky v časti XVII. -záverečné ustanovenia pod bodom 7f uvádzajú, že ak poistník, ktorý uzavrel poistnú zmluvu pred 21.5.2007 pristúpi v rámci novacie zmluvného vzťahu k týmto VPP, zrušujú sa všeobecné poistné podmienky pôvodne s poistnou zmluvou dojednané, s výlukou právnych predpokladov vzniku poistných udalostí a niektorých nárokov z nich plynúcich, ak príslušnú výšku nároku neupravujú tieto všeobecné poistné podmienky inak, a ak to povaha týchto všeobecných poistných podmienok pripúšťa.

6. Redukcia poistnej sumy, poistnej doby (v prípade neuhradenia ďalšieho poistného v plnej výške v lehote stanovenej Občianskym zákonníkom) vyplýva z čl. XIV. VPP účinných od 21.5.2007 s odkazom na čl. 9 ods. 2 - 6 II. časti VPP. Pri dohode Národnej banky Slovenska v roku 2007 bolo zistené, že žalovaný pri produktoch ako uzavrel aj so žalobkyňou používa nesprávne poistno-matematické vzorce.

7. Pokiaľ ide o otázku platnosti poistnej zmluvy, súd prvej inštancie nezistil žiaden dôvod absolútnej neplatnosti poistnej zmluvy uzavretej medzi stranami sporu, pretože nie je v rozpore so žiadnym ustanovením Občianskeho zákonníka, alebo s iným zákonom platným v čase uzavretia. Súd nezistil, aby táto zmluva svojím účelom zákon obchádzala a z vykonaného dokazovania nevyplývalo ani to, že by tu boli iné dôvody neplatnosti zmluvy podľa Občianskeho zákonníka. V čase uzavretia poistnej zmluvy Občiansky zákonník v § 788 ods. 2 neupravoval konkrétne náležitosti poistnej zmluvy. Je však zrejmé, že námietku žalovaného, že poistné bolo určené v rozpore so zákonom v dôsledku čoho je neplatná celá poistná zmluva nemožno akceptovať. Právny vzťah sporových strán sa má v prejednávanej veci riadiť všeobecnými poistnými podmienkami účinnými od 1.6.1995, pretože k všeobecným poistným podmienkami z 21.5.2007 žalobkyňa nepristúpila. Redukcia poistného by v prejednávanej veci prichádzala do úvahy vtedy, ak poistený neplatí riadne a včas dohodnuté poistné v dôsledku čoho by boli splnené podmienky pre zánik poistenia. Vykonaním redukcie poistenie nezániká, ale znižuje sa poistná suma pre prípad dohodnutej poistnej udalosti. Uvedený záver pritom vyplýva tak zo znenia citovaných právnych predpisov, zo znenia prvých VPP ako aj z odbornej literatúry. Nebolo preukázané, že by boli splnené podmienky na redukcii poistného plnenia. Žalovaný síce tvrdil, že žalobkyňa poistné uhrádzala oneskorene čo by v konečnom dôsledku malo za následok aj zánik poistenia, avšak z predloženého platobného kalendára nevyplýva, aby k takému kroku žalovaný pristúpil a vyplýva z neho, že žalobkyňa zaplatila poistné v sume 5.203,03 eur, do zániku poistenia bolo toto poistné vo výške 2.203,03 takto stanovené, pričom nebol vykázaný žiadny dlh na poistnom. Nebolo preukázané, že by malo pre neplatenie poistného dôjsť k zániku poistenia. Žalovaný nepreukázal, ktoré konkrétne štvrťročné splátky žalobkyňa uhradila oneskorene a ako sa s tým žalovaný vypořiadal. Možno pochybovať o správnosti údajov uvedených v platobnom kalendári v predmetnej poistenej zmluvy. Ani prípadné omeškanie s platením poistného nezakladá nárok na redukcii poistného plnenia, ak pre neplatenie nevznikol dôvod na zánik poistenia, čo žalovaný nepreukázal.

8. Poistná zmluva medzi stranami sporu bola riadne a platne uzavretá, spravuje sa spomenutými prvými VPP z 1.6.1995 a nevznikol dôvod na krátenie poistného plnenia z dôvodu redukcie poistenia. Žalovaný vyplatí žalobkyni sumu 1.404,55 eur, teda rozdiel, ktorý by mal žalovaný doplatiť žalobkyni predstavuje sumu 1.099,50 eur, ku ktorej súd prvej inštancie žalovaného zaviazal.

9. Výrok o úrokoch z omeškania odôvodnil tým, že výška základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky platnej k 28.11.2014 (kedy sa žalovaný dostal do omeškania s platením sumy, ktorá je predmetom konania) bola 0,25 % a úrok z omeškania v sadzbe 5,05 %. Súd priznal žalobkyni úrok z omeškania v sadzbe 5,05 % ročne od 28.11.2014 do zaplatenia z priznanej sumy 1.099,50 eur a zvyšok uplatneného nároku nad sadzbu 5,05 % úroku zamietol ako nedôvodný.

10. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 262 ods. 1 CSP.

11. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

12. Odvolanie odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP, t.j., že súd prvej inštancie prejednávajú vec nesprávne právne posúdil a ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t.j., že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam.

13. Poukázal na to, že nesprávne právne posúdenie spočíva v závere, že poisťná zmluva je platná a v priznaní žalobkyni nároku na vyplatenie sumy 1.099,50 eur s prísl. Pri posudzovaní predmetnej otázky sa konajúci súd bez uvedenia dôvodov odmietol zaoberať akýmkoľvek dôkazom navrhnutým žalovaným, čím porušil svoju povinnosť dostatočne odôvodniť proces dokazovania. Podstatou obrany žalovaného bola námietka, že poisťné v prípade poisťenej zmluvy uzavretú so žalobkyňou bolo povolené s vadou, ktorá spočívala v tom, že poisťné v prípade poisťenia (poistenie UDP-K) bolo právne záväzne stanovené v rozpore so zákonom. Z listinných dôkazov jednoznačne vyplývajú, že v prípade tohto poisťenia boli sadzby poisťného, a teda poisťné schválené v rozpore so zákonom. Oproti týmto listinným dôkazom v spise neexistuje žiaden protidôkaz. Ak je poisťné podstatnou obsahovou náležitosťou poisťnej zmluvy a ak poisťné bolo schválené v rozpore so zákonom, potom by mal súd prvej inštancie uviesť, na základe akého výnimočného dôvodu, alebo na základe akého ustanovenia zákona je napriek tomu poisťná zmluva platná. Okolnosť nesprávne stanoveného poisťného vyplýva z notárskej zápisnice pod č. B. XX/XXXX, B. XXXXX/XXXX, B. XXXXX/XXXX z 2.6.2008, v ktorom sa nachádza vyhlásenie poverených zamestnancov Národnej banky Slovenska, že poisťné v prípade produktu UDP-K je nízke a nesprávne kalkulované. Za týchto okolností je predmetná poisťná zmluva z dôvodu nesprávne kalkulovaného poisťného neplatný právny úkon. Ide o rozpor s § 39 Občianskeho zákonníka, pričom zákonom sa tu myslí nielen Občiansky zákonník, ale aj ďalšie právne predpisy, ktoré majú právnu silu zákona. Odôvodnenie rozhodnutia súdu v tomto smere neobsahuje záver o tom, že poisťné pre poisťný produkt UDP-K je v súlade so zákonom. Posúdenie zákonnosti poisťného ako podstatnej obsahovej náležitosti poisťenej zmluvy je rozhodujúce pre určenie platnosti zmluvy. Sádzobníky poisťného boli súčasťou obchodného plánu, ktorý bol schválený rozhodnutím Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 52/1024/1995 za účinnosti a platnosti zákona č. 24/1991 Zb. o poisťovníctve. Rozhodnutie Ministerstva financií ako aj jeho súčasť - sadzby poisťného zostali v nezmenenej podobe od momentu ich schválenia až do roku 2007, kedy v zmysle listinného dôkazu - listu NBS ODP - 13070/2013 sa stalo toto rozhodnutie materiálne nevykonateľným. Nesprávnosť schválenia sadzieb poisťného pre poisťný produkt UDP-K sa priamo dotýka predmetnej poisťnej zmluvy ako aj posúdenia jej platnosti. Vyplýva to zo vzťahu ust. § 9 a § 11 zákona č. 24/1991 Zb. o poisťovníctve a poisťenej zmluvy. Ustanovenia § 9 ods. 3 a § 11 ods. 3 stanovovali zákonné podmienky, ktoré musel subjekt uchádzajúci sa o podnikanie v oblasti poisťovníctva spĺňať, aby mu bolo vydané povolenie. Vydaniu povolenia predchádzalo predloženie žiadosti žalovaným. Za právneho stavu, ktorý platil i v čase vydania povolenia na výkon poisťovacej činnosti o žiadosti rozhodoval výlučne orgán štátu, a to Ministerstvo financií Slovenskej republiky, ktoré mohlo vydať takéto povolenie len vtedy, keď po preskúmaní žiadosti a jej príloh, medzi ktoré patrili poisťné podmienky a obchodný plán obsahujúci sadzby poisťného, vrátane ich kalkulácie dospel k záveru, že žalovaný bude schopný dlhodobo plniť svoje záväzky z poisťných vzťahov. Predmetné povolenie na výkon poisťovníctva bolo schválené nesprávne, čím sa dostalo do rozporu s ust. § 9 zákona č. 24/1991 Zb., nakoľko sadzby poisťného schválené pre uvedený poisťný produkt UDP-K nezohľadňujú dlhodobú splniteľnosť záväzkov z poisťných vzťahov. Vzhľadom na to, že poisťná zmluva je formou realizácie povolenia na výkon poisťovníctva, poisťné schválené v rozpore so zákonom č. 24/1991 Zb. sa explicitne dotýka i konkrétnej poisťnej zmluvy žalobkyne.

14. Súd prvej inštancie dospel aj k nesprávnym skutkovým zisteniam pokiaľ tvrdil, že Národná banka Slovenska neuložila žalovanému povinnosť prijať opatrenia na odstránenie nedostatkov vo vzťahu k už existujúcim poisťným zmluvám. Takéto skutkové zistenia nemá oporu v žiadnom dôkaze, pretože z listu NBS pod č. ODO - 2262/2008 z 12.9.2016 bolo žalovanému uložené prijať opatrenia na odstránenie a nápravu nedostatkov uvedených v protokole z dohľadu, čo sa týka aj poisťnej zmluvy prejednávanej v tomto konaní a NBS listom z 8.2.2012 č. ODT - 1355/2012 poukázala na nesprávny poisťno-matematický postup poisťovne, ktorý je potrebné revidovať a nesprávne kalkulácie prepočítať. Súd prvej inštancie navyše porušil svoju povinnosť dostatočne odôvodniť proces dokazovania a dostatočným spôsobom sa

zaoberať návrhmi na vykonanie dôkazov, ako aj samotnými dôkazmi a premietnuť tieto okolnosti do odôvodnenia rozhodnutia.

15. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného nevyjadrila.

16. So zreteľom na obsah odvolania žalovaného v odvolacom konaní boli preskúmané výroky napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené, ako aj súvisiaci výrok o trovách konania, a preto výroky rozsudku o zastavení konania o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, ktoré odvolaním žalovaného napadnuté neboli, v odvolacom konaní preskúmané neboli a ako také nadobudli právoplatnosť (§ 367 ods. 2 CSP).

17. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

18. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania a nemožno mať pochybnosti ani o správnosti právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie.

19. Podľa § 788 ods. 1 Občianskeho zákonníka platného a účinného v čase uzavretia poistenej zmluvy medzi sporovými stranami, poisťnú zmluvu sa poisťiteľ zaväzuje poskytnúť v dojednanom rozsahu plnenie, ak nastane náhodná udalosť v zmluve bližšie označená a fyzická alebo právnická osoba, ktorá s poisťiteľom poisťnú zmluvu uzavrela je povinná platiť poisťné.

20. Podľa § 787 ods. 2 citovaného Občianskeho zákonníka, súčasťou poistnej zmluvy sú všeobecné poisťné podmienky poisťiteľa, schválené orgánom štátneho dozoru v poisťovníctve (poisťné podmienky), na ktoré sa poisťná zmluva odvoláva a ktoré sú k nej pripojené, alebo boli pred uzavretím zmluvy tomu, kto s poisťiteľom zmluvu uzavrel oznámené. V poisťnej zmluve sa možno od poisťných podmienok odchýliť len v prípadoch v nich určených. V iných prípadoch sa možno odchýliť len pokiaľ je to na prospech poisteného.

21. Podľa § 790 písm. b) citovaného Občianskeho zákonníka, poisťiť možno najmä fyzickú osobu pre prípad jej telesného poškodenia, smrti, dožitia sa určitého veku alebo pre prípad inej poistnej udalosti (poistenie osôb).

22. Podľa § 816 citovaného Občianskeho zákonníka, z poistenia osôb má poistený právo, aby mu bola vyplatená dohodnutá suma alebo, aby mu bol platený dohodnutý dôchodok alebo, aby mu bolo poskytnuté plnenie vo výške určenej podľa poisťných podmienok, ak u neho nastane poisťná udalosť.

23. Podľa § 39 citovaného Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom.

24. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01.01.2008 spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

25. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

26. Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

27. Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

28. V prejednávanej veci súd prvej inštancie správne prejednávajú vec posúdil v tom smere, že ide o zmluvu poisťnú, ktorá nepochybne má spotrebiteľský rozmer, pretože žalobkyňa v nej vystupovala ako fyzická osoba nepodnikateľ a smerovala k uspokojeniu určitých potrieb v rovine poistenia právne významných okolností a žalovaný naopak vystupoval ako podnikateľ, ktorý konal v rámci predmetu svojej obchodnej podnikateľskej činnosti.

29. Predmetná poisťná zmluva bola svojim charakterom zmluvou spotrebiteľskou aj v tom zmysle, že žalobkyňa ako poistená nemala reálnu možnosť ovplyvňovať jej obsah a bola nútená akceptovať návrh poisťovne, ako aj všeobecné poisťné podmienky v takom rozsahu, ako jej boli zo strany poisťovne (žalovaného) predložené.

30. Nemožno súhlasiť s odvolacou námietkou žalovaného týkajúcou sa údajného nesprávneho právneho posúdenia zo strany súdu prvej inštancie vo vzťahu k § 9 ods. 3 zákona č. 24/1991 Zb. o poisťovníctve účinného v znení od 1.1.1998 do 31.3.2000, teda v čase uzavretia poisťnej zmluvy, ktorá bola medzi sporovými stranami uzavretá 29.4.1999. toto zákonné ustanovenie stanovuje reštrikciu týkajúcu sa žiadateľa o povolenie poisťovacích činností (služieb), ktoré nemožno vydať (podľa vtedajšieho znenia tohto právneho predpisu), ak by žiadateľ nebol schopný v zodpovedajúcej miere dlhodobo plniť svoje záväzky. Toto ustanovenie sa však netýka žalobkyne ako účastníčky zmluvy o poistení, pretože ide o špecifikáciu podmienok, ktoré sa vzťahujú na žiadateľa o povolenie podnikania v oblasti poisťovníctva. S touto otázkou sa napokon dostatočne vypořiadal aj súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí a ako už bolo naznačené, ani v tomto smere nemožno vytknúť nesprávnosť právneho posúdenia tomuto súdu, pretože citované zákonné ustanovenie sa žalobkyne netýka a ide vlastne o reguláciu právneho vzťahu medzi štátom, ktorý predmetné povolenie vydáva a žiadateľom.

31. Pokiaľ ide o odvolacie námietky týkajúce sa výsledkov kontrolnej činnosti vykonanej u žalovaného Národnou bankou Slovenska treba konštatovať, že žalovaný je povinný napriek výsledkom kontroly orgánu dohľadu a tvrdenej nemožnosti vyplatenia poisťného plnenie podľa pôvodných poisťných podmienok zotrvať v poisťnom vzťahu so žalobkyňou za podmienok aké boli dohodnuté, čo je nepochybne plne v súlade so základnými princípmi právnej istoty. Ak aj bolo uložené orgánom dohľadu žalovanému zjednať nápravu ohľadom kalkulačných vzorcov predmetného poisťného produktu v zmysle novej právnej úpravy zákona o poisťovníctve pod hrozbou uloženia možných sankcií, toto sa nemohlo dotknúť už uzavretých poisťných vzťahov, ale len poisťných vzťahov do budúcnosti. Spôsob akým žalovaný upravoval už existujúce poisťné vzťahy nevyplýva ani z textu protokolu Národnej banky Slovenska, ide skôr o účelový výklad žalovaného. V tejto súvislosti treba poukázať na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 30.9.2014, sp. zn. 2Cdo/229/2013, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že napriek tomu, že žalovaný na základe rozhodnutia orgánu dohľadu mal prijať opatrenia v súlade s povinnosťou určiť výšku poisťného na základe poisťno-matematických metód tak, aby výška poisťného zabezpečovala trvalú splniteľnosť všetkých záväzkov, vrátane tvorby rezerv nijako to neodôvodňuje zvolený postup žalovaného jednostranným zrušením poisťnej zmluvy, keďže z ust. § 31a Zákona o poisťovníctve účinného od 01.05.2014 nevyplývalo, že by sa táto konkrétna zmluva mala bez súhlasu zmluvných strán nejakým spôsobom meniť. V tejto súvislosti Najvyšší súd SR tiež konštatoval, že poisťný vzťah bol založený na základe normy súkromného práva a jeho účastníkmi sú subjekty súkromného práva, ktoré dobrovoľne za vopred dohodnutých podmienok vstúpili do zmluvného vzťahu. Na druhej strane tu vystupuje vzťah jedného zo subjektov súkromného práva, a to poisťovne, ktorá vykonáva svoju činnosť pod dohľadom orgánu štátu. Z tohto vzťahu vznikajú rovnako obidvom subjektom, a to je jednak poisťovní, ako aj štátu vzájomné práva a povinnosti. V prípade, ak by štát ako subjekt vykonávajúci dohľad nad poisťovňami porušil svoje povinnosti voči kontrolovanému subjektu a tomuto by týmto nesprávnym úradným postupom vznikla škoda, bol by potom poškodený subjekt oprávnený právom predpokladaným spôsobom si vzniknutú škodu od štátu vymáhať. Nie je však právne dovolené, aby poisťovňa negatívne dôsledky, ktoré jej zo vzťahu so štátom vznikli preniesla do vzťahu iného, a to súkromnoprávneho, čoho dôsledkom by bolo znášanie takéhoto negatívneho následku práve poistencom. Rovnaký právny záver zaujal svojim rozhodnutím aj Okresný súd Košice I pod sp. zn. XXC/XXX/XXXX, ktorý bol potvrdený rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach sp. zn. XCo/XX/XXXX, voči ktorému Najvyšší súd SR odmietol dovolanie, rozhodnutím sp. zn. XCdo/XXX/XXXX a Ústavný súd SR odmietol sťažnosť rozhodnutím sp. zn. N.Ú.U. XXX/XXXX z 26.8.2015.

32. Zo záverov uvedených v rozhodnutí vyplýva, že právny vzťah medzi žalovaným ako právnickou osobou a poisteným (žalobkyňou) je súkromnoprávny vzťah, obsahom ktorého je vzájomná dohoda

účastníkov zmluvného vzťahu o životnom poistení podľa § 788 Občianskeho zákonníka, bez akejkoľvek regulácie verejným právom. Zásahy verejnoprávnej regulácie štátneho kontrolného orgánu do súkromnoprávneho záväzkového vzťahu podnikateľa a jeho klienta nemôžu viesť k prenosu alebo deleniu zodpovednosti za prípadné nesprávne rozhodnutia štátnych orgánov alebo za prípadne nesprávne rozhodnutia podnikateľa na konečného odberateľa v súkromnoprávnom vzťahu, a ani k modifikácii obsahu súkromnoprávnej zmluvy, či možnosti jednostranne zmeniť alebo zrušiť súkromnoprávny vzťah. Poistená fyzická osoba, ktorá nie je v žiadnom zmluvnom vzťahu s NBS nemôže znášať následky sporov medzi žalovaným a dohliadajúcimi orgánmi, ani si uplatniť žiaden nárok voči NBS, prípadnú škodu takto vzniknutú preto nemožno prenášať na spotrebiteľov a nesplnenie si povinnosti pri výpočte technických rezerv alebo iná chyba pri výpočte, či nenaplnenie miery solventnosti, môže byť iba porušením verejnoprávnych noriem, ktoré ale nemôžu mať priamy vplyv na platnosť a obsah súkromnoprávnych poistných zmlúv. Žalovaný nebol nútený navrhnúť také sumy poistného ako vo svojich zmluvách, či podnikateľských stratégiách navrhol a ktoré boli nepochybne jedným z rozhodujúcich faktorov vedúcich spotrebiteľov k uzatvoreniu zmluvy s ním, naopak on podcenil tvorbu dodatočných technických, či iných finančných rezerv pre krytie rizík zo svojich produktov za čo odmieta niesť podnikateľské riziko, a preto si plnenie zmluvných povinností voči spotrebiteľom zo strany podnikateľa nemožno považovať za odporujúce dobrým mravom.

33. Nemožno súhlasiť ani s názorom, že právny vzťah sporových strán by sa mal posudzovať podľa všeobecných poistných podmienok účinných od 21.05.2007, pretože v zhode so súdom prvej inštancie konštatuje aj odvolací súd, že získanie takéhoto súhlasu (popisu) žalobkyne bolo vykonané na základe nekalej obchodnej praktiky (klamlivé, nedostatočné informovanie žalobkyne ako spotrebiteľky), o právnych následkoch podpisu danej listiny označenej ako stanovisko k zvýšeniu poistného k poistnej zmluve č. 51601/3. Aplikácia tzv. druhých všeobecných poistných podmienok na právny vzťah sporových strán v prejednávanej veci je nepochybne nepriaznivá pre žalobkyňu ako spotrebiteľku a vytvorila by hrubú nerovnováhu vzájomných práv a povinností, pretože pri tejto aplikácii by došlo k navýšeniu administratívnych poplatkov a zakotvila by sa. Ale taktiež zakotvenie rozhodcovského konania na eventuálne riešenie sporov medzi účastníkmi poistnej zmluvy (tzv. rozhodcovská doložka), ktorá oprávňovala žalovaného, aby si sám vytvoril rozhodcovský súd a na tento sa obrátil. Preto treba súhlasiť s právnym názorom a posúdením v prejednávanej veci súdom prvej inštancie, že na právny vzťah sporových strán v prejednávanej veci treba uplatniť tzv. prvé (pôvodné) všeobecné poistné podmienky platné pred VPP z 21.5.2007.

34. Odvolací súd sa stotožňuje a názorom prvostupňového súdu a s ohľadom na vyššie uvedené ako aj citované právne predpisy uzatvára, že z obsahu spisu je nepochybné, že žalobkyňa a žalovaná uzavreli poistnú zmluvu. Rovnako je nepopierateľný fakt, že žalobkyňa po celú dobu poistenie platila poistné žalovanej, pričom keď v zmysle zmluvy došlo k času dožitia žalobkyne, čo bola podmienka vyplatenia poistnej zmluvy pre prípad dožitia, žalovaná bez relevantného dôvodu začala s tzv. redukciou zmluvy (bez zákonného podkladu minimalizovanie výplaty poistného), resp. s požadovaním vyplnenia listín a tlačív, len z dôvodu, aby oddialila plnenie, na ktoré mala žalobkyňa v zmysle uzavretej zmluvy nárok, vzhľadom na splnenie všetkých zákonných aj zmluvných podmienok zo strany žalobkyne. Irelevantný je aj argument žalovanej, že žalobkyňa neplnila poistné včas, keďže peniaze odchádzali z účtu žalobkyne na základe trvalého príkazu k 27. dňu v mesiaci celé roky a žalovaná túto skutočnosť počas doby pripisovania týchto finančných prostriedkov ani raz nenamietala a konkludentne súhlasila s takouto splatnosťou. Úlohou sudcu v podmienkach materiálneho právneho štátu je nájsť riešenie, ktoré by zabezpečovalo maximálnu realizáciu základných práv účastníkov sporov a ak to nie je možné, rozhodnúť v súlade so všeobecnou ideou spravodlivosti (nález ÚS SR II. ÚS 2048/2009 zo dňa 2.1.2009). Ak účelom poistnej zmluvy je všeobecne prenášať za odplatu svoje rizika a zmiernovať následky škodových udalostí, bol by uvedený účel zásadne podlomený, ak by sa poisťovateľ, hoci sa poistné riziko realizovalo, mohol vyhnúť povinnosti plniť odkazom na bezdôvodne nejasné ustanovenia, ktorých bol pôvodcom. Uvedené neznamená nutnosť minucióznej úpravy všetkých detailov v poistných podmienkach, pretože aj takáto úprava by v konkrétnom prípade mohla vytvárať podmienky pre neposkytnutie poistného plnenia. V danom prípade výklad v prospech spotrebiteľa podľa čl. V Smernice 93/13/EHS dokladá tiež spoločenská úspora nákladov vznikajúca tým, že jednoznačné a zrozumiteľné poistné podmienky pripraví samotný poisťovateľ ako subjekt, ktorý sa na takú činnosť špecializuje, je na ňu odborne vybavený a poistné podmienky používa opakovane, v porovnaní s nákladmi, ktoré by musel vynaložiť každý jednotlivý klient na dosiahnutie zmluvy porovnateľnej kvality. Opakom tejto nespornej výhody je však faktická nerovnosť daná tým, že poisťovateľ za pomoci svojho odborného

aparátu formuluje svoje poisťné podmienky sám, zatiaľ čo sú možnosti klienta podrobne preskúmať podmienky obmedzené najmä, ak náklady s tým spojené prevyšujú možný prínos (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 5.8.2008 pod sp. zn. 28Cdo 864/2008). Odvolací súd v tento záver o existencii faktickej nerovnosti vzťahuje i na žalobcom tvrdené pochybenie, resp. omyl zo strany tretieho subjektu - kontrolného orgánu. Spotrebiteľ ako priemerný subjekt práva s existenciou omylu rátať pri uzatváraní zmluvy nemohol a zmluva bola uzavretá v dobrej viere, že v prípade poistenej udalosti, resp. pre prípad dožitia, poisťovňa splní svoje záväzky, ak poisťné určené v zmluve bude zo strany spotrebiteľa riadne a včas hradené. Naopak žalovaný bol subjektom, ktorého sa nesprávny výpočet poisťného dotkol a musel situáciu riešiť. Náležitostami prejavu vôle sú jeho zrozumiteľnosť, určitosť a v niektorých prípadoch tiež forma. Ak nie je prejav vôle jednoznačný, možno pochybnosti o tom, aká vôľa bola prejavovaná a aký bol jej obsah, odstrániť výkladom. Prejav vôle treba vykladať tak, ako to so zreteľom na okolnosti, za ktorých sa urobil, zodpovedá dobrým mravom (§ 3 Občianskeho zákonníka). Výklad právneho úkonu ale môže vždy smerovať len k objasneniu toho, čo bolo skutočne prejavované; výkladom nemožno (dodatočne) meniť zmysel právneho úkonu, dotvárať, doplňovať alebo meniť jeho obsah či účel. Za tejto situácie možno považovať za spravodlivé, aby výklad išiel na ťarchu poisťovateľa, ktorý sám sformuloval všeobecné poisťné podmienky. Uvedený výklad nijako nepopiera právo poisťovateľa dosahovať zisk, ak to robí spôsobom, ktorý je pre klienta predvídateľný a rešpektuje účel poisťnej zmluvy. Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky ako ústavne nesúladne (porušujúce základné práva sťažovateľa) ústavný súd hodnotí aj také rozhodnutia všeobecných súdov, v ktorých boli zákony, prípadne podzákoné právne úpravy interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, napr. v dôsledku prílišného formalizmu (IV. ÚS 515/2012, IV. ÚS 294/2012, IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 69/2012, IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 26/2010, III. ÚS 163/2011, podobne aj Ústavný súd Českej republiky napr. III. ÚS 150/99). Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa si splnila všetky svoje povinnosti z daného poisťného vzťahu a bola to žalovaná, ktorá sa snažila znemožniť výplatu poisťného pre žalobkyňu. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok vo vyhovujúcom výroku (t.j. o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni sumu 623,37 eur s prísl.), postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p. Čo sa týka odvolania odvolateľa - žalovanej proti výroku rozsudku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, odvolací súd konštatuje, že rozhodnutie v tomto výroku je pre žalovanú vyhovujúce, preto odvolací súd v predmetnej veci nemal inú možnosť, ako odvolanie proti tomuto výroku odmietnuť ako podané neoprávnenou osobou podľa § 218 ods. 1 písm. b) O.s.p.

35. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalobkyňa ako sporová strana, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalovanému, ktorý ani v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

36. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca, alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávny obsadený súd,
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 430 CSP).

Dovolanie je prípustne proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená,
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods.1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desať násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania, len príslušenstvo, pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písm. a) a b).

Na určenie výšky určenie minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacoch od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom, alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá ma vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou, alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou, alebo odborovou organizáciou, a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1, 2 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napadá môže dovolateľ rozšíriť, len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).